

Cilvēktiesību stāvoklis Irānā, jo īpaši masveida nāvessoda izpilde un blogera *Sattar Beheshti* nesenā nāve

Eiropas Parlamenta 2012. gada 22. novembra rezolūcija par cilvēktiesību stāvokli Irānā, jo īpaši masveida nāvessoda izpildi un blogera *Sattar Beheshti* neseno nāvi (2012/2877(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Irānu, jo īpaši rezolūcijas par cilvēktiesībām,
  - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2012. gada 23. oktobra paziņojumu par nesenajiem desmit nāvessoda izpildes gadījumiem Irānā,
  - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos pārstāvja 2012. gada 11. novembra paziņojumu par Irānas blogera *Sattar Beheshti* nāvi ieslodzījuma vietā,
  - ņemot vērā ANO īpašā referenta par cilvēktiesību stāvokli Irānā 2012. gada 13. septembra ziņojumu,
  - ņemot vērā garīdznieka *Youcef Nadarkhani* atbrīvošanu no cietuma 2012. gada septembrī,
  - ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2007. gada 18. decembra Rezolūciju Nr. 62/149 un 2008. gada 18. decembra rezolūciju Nr. 63/168 par moratoriju attiecībā uz nāvessoda izmantošanu,
  - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*), Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (*ICESCR*), Konvenciju par visa veida rasu diskriminācijas izskaušanu (*CERD*) un Konvenciju par bērna tiesībām (*CRC*) un to, ka Irāna ir parakstījusi visus šos dokumentus,
  - ņemot vērā Reglamenta 122. panta 5. un 4. punktu,
- A. tā kā pašreizējo situāciju Irānā cilvēktiesību jomā raksturo sistemātiski pamattiesību pārkāpumi; tā kā cilvēktiesību aizstāvji (jo īpaši sieviešu tiesību, bērnu tiesību un minoritāšu tiesību aktīvisti), žurnālisti, blogeri, mākslinieki, studentu vadītāji, juristi, arodbiedrību pārstāvji un vides aktīvisti turpina saskarties ar spēcīgu spiedienu un pastāvīgu apdraudējumu tikt apcietinātiem;
- B. tā kā blogeru *Sattar Beheshti*, kurš internetā kritizēja Irānas režīmu, 2012. gada 30. oktobrī arestēja specializēta kibernetikas policijas nodaļa — kas pazīstama kā *FATA* — saistībā ar iespējamiem kibernetikas noziegumiem, un tā kā viņš mira apcietinājuma vietā; tā kā precīzi viņa nāves apstākļi joprojām nav noskaidroti un tā kā vairāki ziņojumi norāda, ka viņa nāvi izraisījis spīdzināšana Irānas aizturēšanas centrā;
- C. tā kā *Sattar Beheshti* ģimenes locekļiem Irānā tika draudēts ar arestu, ja viņi runās ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem par viņa nāvi vai iesniegs prasību tiesā pret iespējamajiem

vainīgajiem spīdzināšanā;

- D. tā kā *Sattar Beheshti* nāve ir vēl viens traģisks piemērs tam, kā Irānā tiek praktizēta sistemātiska un pastāvīga spīdzināšana, slikta izturēšanās un pamattiesību neievērošana pret ieslodzītajiem pārliecības dēļ un kā drošības un izlūkošanas aģenti darbojas pilnīgas nesodāmības vidē;
- E. tā kā pēc vairākām klusēšanas dienām, kas sekoja pēc *Sattar Beheshti* nāves, Irānas tiesu iestāžu Cilvēktiesību padome apņēmas pārskatīt visus minētās lietas aspektus un izvirzīt stingras apsūdzības visām šajā lietā iesaistītajām personām;
- F. tā kā Irānas parlamenta priekšsēdētāja vietnieks *Mohammad Hasan Abutorabifard* 2012. gada 11. novembrī paziņoja, ka Irānas parlamenta Valsts drošības un ārpolitikas komiteja izmeklēs šo gadījumu;
- G. tā kā ANO īpašie referenti par stāvokli cilvēktiesību jomā Irānā, par tūlītēju nāvessodu izpildi, par spīdzināšanu un par vārda brīvību ir atzinīgi vērtējuši Irānas parlamenta un tiesas iestāžu lēmumus izmeklēt *S. Beheshti* nāves gadījumu, taču ir arī norādījuši, ka ir saņemti ziņojumi par vairākiem gadījumiem Irānā, kad uz aizdomu pamata aizturētie ir miruši apcietinājuma vietā sliktas izturēšanās vai spīdzināšanas, medicīniskās palīdzības trūkuma vai nolaidības dēļ;
- H. tā kā 2012. gada 22. oktobrī *Saeed Sedighi* un deviņām citām personām tika izpildīts nāvessods par noziegumiem saistībā ar narkotikām; tā kā vairākumam šo personu netika nodrošināta taisnīga tiesa un viņi aizturēšanas laikā tika spīdzināti;
- I. tā kā pēc *S. Sedeghi* nāvessoda izpildes varas iestādes brīdināja viņa ģimenes locekļus nerunāt ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem un liedza viņiem rīkot publisku bērū ceremoniju pēc viņa apbedīšanas;
- J. tā kā pēdējo gadu laikā Irānā ir krasi pieaudzis izpildīto nāvessodu skaits, tostarp nepilngadīgām personām, un tā kā kopš 2012. gada sākuma nāvessoda izpilde reģistrēta vairāk nekā 300 reižu; tā kā nāvessods regulāri tiek piespriests gadījumos, kad tiesājamam tiek liegtas paredzētās procesuālās tiesības, un par nodarījumiem, kas atbilstoši starptautiskajiem standartiem netiek iekļauti smagu noziegumu kategorijā;
- K. tā kā Irānas varas iestādes turpina centienus „*halal*” interneta izveidē, tādējādi efektīvi liedzot Irānas iedzīvotājiem piekļuvi globālajam tīmeklim, un izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, lai bargi vērstos pret pamatbrīvībām, proti, vārda un pulcēšanās brīvību; tā kā Irāna ierobežo brīvību internetā, nosakot pieejamās platjoslas limitus, izveidojot valsts serverus un specifiskus interneta protokolus, interneta pakalpojuma sniedzējus un meklētājprogrammas un bloķējot starptautiskās un valsts sociālās tīklošanās vietnes;
- L. tā kā A. Saharova prēmija par domas brīvību 2012. gadā tika piešķirta diviem Irānas aktīvistiem — juristei *Nasrin Sotoudeh* un kinorežisoram *Jafar Panahi*; tā kā *Nasrin Sotoudeh* izcieš cietumsodu par savu darbu, kurā uzsvērti cilvēktiesību pārkāpumi Irānā, un ievēro badastreiku, kopš viņai tikta atteikta iespēja tikties ar ģimenes locekļiem; tā kā *Jafar Panahi* ir pārsūdzējis sešu gadu cietumsodu, viņam noteikto 20 gadu aizliegumu veidot filmas un ceļošanas aizliegumu.

1. pauž nopietnas bažas par to, ka Irānā stāvoklis cilvēktiesību jomā nepārtraukti pasliktinās, palielinās politieslodzīto un pārliecības dēļ ieslodzīto skaits, par konstanti lielo nāvessodu izpildes skaitu, tostarp attiecībā uz nepilngadīgajiem, plaši izplatītajām spīdzināšanām, neobjektīviem tiesas procesiem un ārkārtīgi pārspīlētajām drošības naudas summām, kā arī ļoti nopietnajiem informācijas atklātības, vārda, pulcēšanās, pārliecības, izglītības iegūšanas un pārvietošanās brīvības pārkāpumiem;
2. pauž dziļas bažas par *Sattar Beheshti* nāvi cietumā; mudina Irānas varas iestādes rūpīgi izmeklēt šo lietu, lai noskaidrotu precīzus viņa nāves apstākļus;
3. ir ļoti nobažījies par ziņojumiem, kuros norādīts, ka *Sattar Beheshti* cietumā tika spīdzināts; mudina Irānas varas iestādes nodrošināt, ka tiek izmeklēti visi iespējamās spīdzināšanas un cietsirdīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes gadījumi ieslodzījuma vietās un ka nodarījumu izdarītāji tiek saukti pie atbildības par savu rīcību; atgādina, ka miesas sodu pielietošana, kas ir pielīdzināma spīdzināšanai, ir nesavienojama ar *ICCPR* 7. pantu;
4. asi nosoda nāvessoda izpildi Irānā un aicina Irānas varas iestādes saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām Nr. 62/149 un Nr. 63/168 noteikt moratoriju nāvessoda izpildei līdz šā soda veida atcelšanai; pieprasa Irānas valdībai aizliegt nāvessoda izpildi nepilngadīgajiem un izskatīt iespēju aizstāt ar citiem soda veidiem nepilngadīgajiem piespriestos nāvessodus; mudina Irānas valdību publicēt statistiku par nāvessodiem un faktus par tiesvedību lietās, kurās piespriežams nāvessods;
5. pauž dziļu nožēlu par taisnīguma un pārrēķināmības trūkumu tiesvedības procesos un procesuālo tiesību izmantošanas liegšanu Irānā; prasa Irānas varas iestādēm garantēt, ka attiecībā uz visām aizturētajām personām tiek stingri ievērotas viņu tiesības uz taisnīgu tiesu un pienācīgu procesu, kā noteikts *ICCPR*;
6. mudina Irānas varas iestādes atbrīvot visus politieslodzītos un personas, kas ieslodzītas pārliecības dēļ, tostarp *Nasrin Sotoudeh*, kas bija A. Saharova prēmijas laureāts kopā ar *Jafar Panahi*, un ļaut viņiem 2012. gada decembrī ierasties Eiropas Parlamentā saņemt prēmiju; pauž bažas par *Nasrin Sotoudeh* veselības stāvokļa pasliktināšanos; prasa Irānas tiesu un ieslodzījuma iestādēm izbeigt slikto izturēšanos pret *Nasrin Sotoudeh*; pauž līdzjūtību un pilnīgu solidaritāti ar *Nasrin Sotoudeh* lūgumiem; prasa Irānas varas iestādēm atļaut visiem ieslodzītajiem sazināties ar viņu pašu izraudzītiem aizstāvjiem, saņemt nepieciešamo medicīnisko aprūpi un tikties ar ģimenes locekļiem, uz ko viņiem ir tiesības saskaņā ar starptautiskajiem cilvēktiesību aktiem, kā arī izturēties pret viņiem godpilni un ar cieņu;
7. aicina Irānas varas iestādes akceptēt miermīlīgos protestus un risināt daudzās problēmas, ar kurām sastopas Irānas iedzīvotāji;
8. aicina Irānas varas iestādes garantēt reliģijas brīvību saskaņā ar Irānas konstitūciju un *ICCPR*;
9. aicina Irānas varas iestādes apliecināt, ka tās ir pilnībā gatavas sadarboties ar starptautisko sabiedrību, lai uzlabotu cilvēktiesību stāvokli Irānā, un prasa, lai Irānas valdība pildītu savas saistības, kas izriet no starptautiskajām tiesībām un starptautiskajām konvencijām, ko tā parakstījusi;
10. uzskata, ka ANO īpašā referenta vizīte var palīdzēt gūt pilnīgu priekšstatu par situāciju

cilvēktiesību jomā Irānā; ar bažām norāda, ka Irāna kopš 2005. gada nav apstiprinājusi nevienu ANO īpašo referentu vai augstā cilvēktiesību komisāra vizīti; aicina Irānu ievērot savu solījumu atļaut ANO īpašā referenta Irānas cilvēktiesību jautājumos *Ahmed Shaheed* vizīti 2012. gadā;

11. aicina Komisiju ciešā sadarbībā ar Parlamentu efektīvi izmantot jauno demokrātijas un cilvēktiesību instrumentu, lai atbalstītu demokrātiju un cilvēktiesību respektēšanu Irānā, tostarp vārda brīvību tiesīsaistē;
12. aicina ES pārstāvjus un Komisijas priekšsēdētāja vietnieci / Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos mudināt Irānas varas iestādes no jauna iesaistīties dialogā par cilvēktiesībām; atkārtoti apliecina gatavību iesaistīties dialogā ar Irānu par cilvēktiesībām visos līmeņos, balstoties uz vispārējām vērtībām, kuras nostiprinātas ANO hartā un starptautiskajās konvencijās;
13. atbalsta ES divējādo pieeju Irānai (sankciju un diplomātijas apvienošana), taču pauž bažas par Irānai noteikto plašo sankciju negatīvo ietekmi uz Irānas iedzīvotājiem, tostarp par inflācijas pieaugumu un nepieciešamo preču, jo īpaši zāļu, deficītu;
14. aicina Padomi pastiprināt īpašos pasākumus pret Irānas personām un struktūrām, tostarp valsts iestādēm, kuras ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un pamatbrīvību ierobežošanu vai saistītas ar tiem, un kas galvenokārt tika veikti, ļaunprātīgi izmantojot informācijas un sakaru tehnoloģijas, internetu un plašsaziņas līdzekļu cenzūru; prasa Komisijai un dalībvalstīm nodrošināt, ka visi aktīvi, tostarp nekustamais īpašums, kas atrodas ES un pieder Irānas iedzīvotājiem, pret kuriem ir vērsti ierobežojošie pasākumi, tiktu iesaldēti un konfiscēti;
15. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/ Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO ģenerālsekretāram, ANO Cilvēktiesību padomei un Irānas Islāma Republikas valdībai un parlamentam, kā arī šo rezolūciju iztulkot persiešu valodā.